

“ዓርሲ”፡ ብልሐት ኢሳያስ ዶስ ዕንዛዝ ደገፍቱ?

ዶ. ገብረ ገብረማሪያም

መቸስ፡ ከምዝኸማይ እንተኾንኩም፡ እዚ ኣብ ኤርትራ እንዳማዕበለ ዝመጸ ኩነታት፡ ብትኽክል ንምግላጹን ትርጉም ንምሃቡን ኣዝዩ ኣጸጋሚ ኢዩ። ኣብ ታሪኽ ናይ ዓለምና፡ ከምዚ ዓይነት ኩነታት ዓጋጢሙ ነይሩ ዶ ገን ይኸውን ኢሎውን ናይ ታሪኽ መጻሕፍቲ ከገላብጥ ፈቲነ፡ ክሳብ ሕጂ ኣይተዓወትኩን ዘለኹ። ገለ ኣጋጣሚ ዝተዓወትኩም እንተለኹም፡ ነቲ ታርኽ ከተካፍሉና ብትሕትና ኣብዚኣ እግራ-መንገደይ ዕድመ ከቕርበልኩምውን ይደለ። ኣብ ታሪኽ ዓለም ብዙሓት ሕሱማት ገዛእትን ስርዓታትን ነይሮም እንድዮም፡ ብኡ መጠን ካእ እቲ ግዳይ ዝኾነ ህዝቢ፡ ኣንጻር እቲ ዝወርዶ ዘሎ ዓመጽን በደልን፡ እንተኾነ ተቃራኒ ነቲ ዓማጺ ዝኣኒ ወይ ስርዓት ብምስዓር ሽግሩ ይፈትሖ፡ እንተ ዋሓደ ዋሓደ ካእ፡ **“ግዝአትኩም ሓሲሙኒ ክጸወር ኣይካእልኩን?”** ኢሉ ቃንዝኡ ዓው ኢሉ ይገልጽ። ሓለንጊ ሕሱም መግዛእትን ዓመጽን ክሃርሞ ከሎ፡ **“ሃይሃይ ...”** ኢሉ ይቕንዘ። እዚ ናይ ኤርትራ ኩነታት ግን ፍሉይ ኢዩ። ትሕት ኢሉ ብዝርዝር ተገሊጹ ከምዘሎ፡ ኢሳያስን ስርዓቱን፡ ማሓውራት ናይታ ህዝቢ ኤርትራ፡ **“ቐልዲ ሓዊ ጊድሲ ከይጠፍእ ደጉሉ ብምሕዳር፡ ሰውራ ብምዕቕብ፡ ተጋዳላይ ብምዕንጋል፡ ምስጢር ሰውራ ብምዕቃብ፡ ሂወት ደቁን ሂወቱን ንሰውራ ብምልጋስ፡ ንጸላኢ ብዘይዕጥቁ፡ ብጥብብን ብልቦናን ብምምካትን ብምስዓርን፡ ኮታ ብሓፈሽኡ፡ ንሰውራ ኣብ ማእገሩ ብምሕንጋር”** ናጽነታ ክውን ዝገበራ ሃገሩ፡ ንዝሓለፈ ልዕሊ 20 ዓመታት፡ ሓደ ብሓደ ስለዝቐርጠም፡ ሕጂ ኤርትራ ከም ልዕላዊት ሃገርን ህዝብን ደው ትብለሎም ማሓውራት ዳርጋ ዘይብላ ተሪፋ ኣላ። ካብ ቀረባ ጊዜ ንዳሓርውን፡ ኢሳያስን ስርዓቱን፡ ኣዝማይም ዓዲሞም ዝተረፈ ኣካላት ኤርትራ ንኸቃብጽዎ (ልዕላውነት ኤርትራ የሕሊፎም ንምሃብ) ፋሕጠርጠር ክብሉ ጀሚሮም ኣለዉ። እሞ ዳኣ፡ ህዝቢ ኤርትራ ስለምንታይዮ፡ እንተ ዋሓደ ዋሓደ፡ ዓው ኢሉ ቃንዝኡ ዘይገለጽ? ከምቲ፡ ክልተ ተጓዳዝቲ መሬት መስይዎም ኣብ በረኻ ምስደቀሱ፡ ገይሮም ዝባሃል፡ ኢዩ ዶ ክባሃል ይካእል ይኸውን? እቲ ታሪኽ ናይዞም ተጓዳዝቲ ከምዚ ይመስል፡ “ሓደ ካብቶም መሬት ምስ መሰዮም ኣብ በረኻ ዝደቀሱ ተጓዳዝቲ፡ **‘ቐርጠም-ቐርጠም’** ዝብል ድምጺ ይስምዖም፡ ነቲ ካላኣዮ፡ ኣንታ እንታይ ኢዩ ዝሰምዕ ዘለኹ ኢሉ ምስሓተቶ፡ **‘ስቕ በል፡ ስቕ በል፡ ከይሰምዓና፡ ዝብኢ ኢዩ እግረይ ዝበልዓኒ ዘለ’** ኢሉ መለሰሉ ይባሃል። ልክዕ ከምዚ፡ እንዳ ተበልዕ ከሎስ፡ ስቕ ዳኣ በል ከይሰምዓና፡ ከይበልዓና ዝበለ ተጓዳዝቲ፡ ህብዚ ኤርትራ ከ እንዳጠፍኦ ከሎስ፡ ከይጠፍእ ፈሪሖ ድዩ ስቕ ምባል መሪጹ? እዘስ እንታይ ዓይነት መግለጽን ትርጉምን ክዋሃብ ይካእል?

ብንቡር ኣተሓሳስባ፡ ምናልባት መደንዘዚ መድሃኒት ዝተዋህቦ እንተዘይኮይኑ፡ ኣካላቱ ክሕዮኽ ከሎ ቃንዝ ተስማዕዎ ‘ኣይይ ኣይይ ..’ ዘይብል ፍጡር ኣሎ ኢልካ ክትግምት ዝካእል ኣይኮነን። እሞ፡ ህዝቢ ኤርትራ ከ መደንዘዚ መድሃኒት ዶ ገን ወሲዱ ይኸውን ዳኣ? እንትኹ ከ እንታይ ዓይነት መደንዘዚ ኮን ይኸውን? ንኣብነት፡ ኢሳያስን ስርዓቱን ንዝሓለፉ ልዕሊ 20 ዓመታት ማሓውራት ኤርትራ ክቐርጡሙ ከለው፡ “ህዝቢ ኤርትራ እንታይ በለን እንታይ ገበረን?” ኢልና ብምሕታት እስከ ፈታሻ ነካይድ፡ ኩላትና ከምርድኦ፡ ህዝቢ ኤርትራ ከም ህዝቢ ብሓፈሻ **“ዓው ኢሉ ሃይይ”** ክብል ኣይካእልን፤ እቶም ደገፊት ናይቲ ስርዓት ዝባሃሉ ካእ፡ **“ጭጉራፍ ሓለንጊ ያኢ ማይ ማጨሎት ተረኺቡለይ፡ ድገመና ዳኣ ቀጽለ”** ኢዩ ኾይኑ ጸኒሖ ግብረ-መልሶም። መቸስ፡ ብዙሓት ኣንብብቲ፡ ንሕና ዳኣ፡ ሃይይ ኢልናስ ኣንጻር እቲ ስርዓት ክንቃለስ ጸኒሕና እንዲና ትብሉ ትኹኑ። ንሱ ይርዳኒ ኢዩ፡ ዝሰማማዕሉ ጉዳይውን ኢዩ። ይኹንምበር፡ ቃልስኹም ክሳብ ሕጂ፡ ህዝባዊ ቃልሲ ወይውን ህዝባዊ ማዕበል ኣንጻር ኢሳያስን ስርዓቱን ብምፍጣር፡ ንምሕውራት ኤርትራ ካብ ምቐርጣም ከድሕንን ኣይካእልን ዘሎ። ነቶም ክሳብ ሕጂ ክትቃለሱ ዝጸናሕኹምን ዘለኹምን ዜጋታት፡ እቲ ክሳብ ሕጂ ክትከተልዎ ዝጸናሕኩም ኣገባብ ቃልሲ ብምስትኽኻል፡ ህዝባዊ ማዕበል ከፍጥር ብዘክእል ኣገባብ ቃልሲ ኣብ ዝሓጸረ ጊዜ ተኪእኹም፡ ንኤርትራን ህዝባን ካብ ጥፍኣት ንምድሓን ቃልስኹም ብዕቱብ ንኸትቐጽሉ እንዳ ኣማሕጸንኹ፡ ንሕጂ ክዛረቡል ደልዩ ዘለኹ ጉዳይ፡ ብዛዕባቶም ክሳብ ሕጂ ንኢሳያስን ስርዓቱን ዝድግፉ ዘለዉ ኤርትራውያን ዝምልከት ኢዩ።

ጉዳይ እዞም “ደገፍቲ ኢሳያስን ስርዓቱን” ተባሂሎም ዝግለጹ ኤርትራውያን፡ ጽብብ ብዝበለ መልከዑ ክንርእዮ እንተዘይኮይና፡ ኣዝዩ ሰፍሒን ዓሚቕን ኢዩ። እቲይ ምንታይሲ፡ እቶም ደገፍቲ ቡዙሕ ኢዩ ዓይነቶም። ነቲ ስርዓት ዝድግፍሉ ሓቀኛ ምኽንያታትውን፡ ብዓቕን፡ ብትሕዝቶን ብቐርጽን ዝተፈላለዩ ኢዮም። ብዙሓት ደገፍቲ፡ ከምቲ **“ኣብታይሲ ካብ ጸጊበን ዝዕንድራ፡ ይዕንድራ ኣለዎ ኢላን ዝዕንድራ ይበዝሓ”** ዝባሃል፡ “ዓርኩ-ማሓዛ፡ ኣባል ቤተ-ሰብ ኣዝማድ፡ ውዲ ዓዲ ወዲ ከባቢ፡ መሳርሕቲ፡ ኣብ ታሪክ ቃልሲ መጓዳዝቲ ዝነበረ/ዝነበረት፡ ወ.ዘ.ተ.” ይገብሩዎ ኣለዉ ኢሎም ኢዮም ዝድግፉ። እቶም ገለ ካእ፡ ንውልቃዊ ረብሓታቶም (ካብ ወጻኢ ናይ ኤርትራ ንምምልላስ፡ ካብቲ ስርዓት ግንጾ ንምርካብ (መሬት፡ ዋኒን፡ ወ.ዘ.ተ.)) መታን ከረጋግጹ፡ ደገፍቲ መስሎም ክራኣዩ ዝደልዩ ኢዮም። እቶም ዝበዝሑ ካእ፡ ፊሪሖም **“እንታይ ገረሰኒ”** ዝብሉ ተበለጽቲ ኮይኖም፡ ናይቲ ስርዓት መጋበሪያ ክኹን ዝመረጹ ኢዮም። ስለዝኾነ፡ እቶም ንኢሳያስን ስርዓቱን ብልቢ ዝድግፉ፡ ብጣዕሚ ውሑዳት ኢዮም። እቶም ዝበዝሑ ካብዚኹም ካእ፡ ልክዕ ከም ኢሳያስን ደቀ-መዛምርቱን፡ ብናይ **“መንነት ቅልውላው”** ዝሰቐዩ ኢዮም። ንኩልም ደገፍቲ ኢሳያስን ስርዓቱን ሓደ ዝገብርም ጉዳይ ግን ኣሎ። ንሱ ካእ፡ ኩሎም፡ እቲ ሓቀኛ ምኽንያት መደገፊኡም ኣብ ውሽጣም ሓዘም። ንኤርትራን ህዝባን ዝድግፉ ዘለዉ መሲሎም ክራኣዩ ዝፍትኒ ምዃናም ኢዩ። ብተወሳኪ፡ ሳዕቤናት ደገፎም፡ ኣብ ምድኻም ኤርትራን ኤርትራውነትን፡ ኩሉ ሓድ ዓይነት ኢዩ። ምኽንያቱ፡ ንኢሳያስን

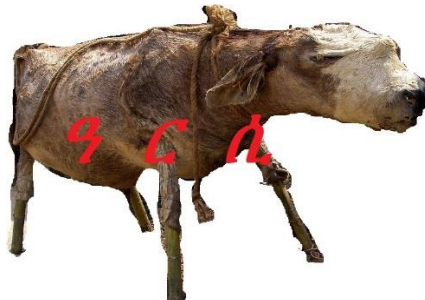
ስርዓቱን፡ ደገፍምበር ስለምንታይ ደገፍቶም ይድግፍዎም አይገድሱምን ስለዝኾነ፡ ስለዝኾነ፡ ንኹሎም ደገፍቲ ኣብ ሓደ ቐራዕ የእቲና ክንገልጽምን፡ ንሳብናት ደገፍም ካኣ፡ ትርጉም ክንህበን ንኸእል ኢና።

ሕራይ እስኪ፡ ነቲ ኩሎም ደገፍቲ ኢሳያስን ስርዓቱን ዝህብዎ፡ ‘ደገፍና ንኤርትራን ህዝባን ኢዩ ዝብል ምኽንያት፡ ዋል ሓቂ ኢዩ ኢልና ንቐበሎ’ም፡ ከምኡ ኢዮም ዝአምኑ ንበል። ኮይኑ ግን፡ እቲ ብንቡር ኣታሓሳስባ፡ መእስርን መለጋግቦን ትስእነሉ ጉዳይ፡ “እዞም ኢሳያስን

ስርዓቱን ክገብሩዎም ዝጸንሑ ንኤርትራን ንህዝባን ብቐጻሊ ዘባደሙ ተግባራት፡ ብኸመይ መንገዲ ንረብሓን ቀጻልነት ኤርትራን ህዝባን ኢዮም ዘገልግሉ ክባሃል ከምዝካኣል” ኢዩ። ሓደ ሓያል፡ ዝባንካ ብሓለንጊ እንዳ መለጠካ ከሎ፡ ጠስሚ ኢዩ ዝለኸየኒ ዘሎ ዶ ይባሃል ኢዩ? እቶም ኣብ ኤርትራ ዘለዉ ደገፍቲ እቲ ስርዓት፡ እዚ ኩሉ እንዳ ገበረ ከሎስ ስለምንታይ ይድግፍዎ ንዝብል ሕቶ፡ ሕማም ስተክህልም (Stockholm Syndrome) ዶ ኾን ሓሚሞም ይኹኑ ኢልካ ዝሰገር ምኾነ። እቲ ክሳብ ሕጂ መግለጺ ዘይተረኸቦ፡ ናይቶም ኣብ ወጻኢ ሃገራት ዝቐመጡ ደገፍቲ እቲ ስርዓት ጣቕኖ ኢዩ። እቶም ኩሎም ዝገብርዎም ተግባራትን ዘዘውትርዎም ባህርያትን፡ ብምንታይ ክግለጹ ይካኣሉ? ናይ ኣንብብቲ መልሲ እስከ ክሰምዕ፡ ክሳብ መልስኹም ተዳልዉ ግን፡ እስከ ብዛዕባ ሓደ ኣብ ባህልና ዝውቁር ዝኾነ ናይ ስነ-ልቦና ጥበብ ክዕለኩም።

ክንደይ ትኹኑ ካብ ኣንብብቲ፡ “ዓርሲ” ዝብል ናይ ትግርኛ ቃል ትርጉም ከምትፈልጡ ብትኸክል ክግመት ስለዘይከእልን፡ መታን ኩሉኹም ኣንብብቲ ክትከታተሉኒውን፡ እስከ “ዓርሲ” እንታይ ማለት ከምዝኾነ ብምግላጽ ክጅምር። “ዓርሲ” ማለት፡ ሓርሲ ላም

ብተያ/ምራኻ እንድሕርዳኣ መይታታ(ትዋ)፡ ነቲ ቆርበት ናይታ ዝመተት ብተይ/ምራኽ ከም ለቕታ ገርካ ትጠብቁሉም፡ ሓርሲ ወይውን ዝደረቐ ሳዕሪ ተመሊኡ፡ ኣርባዕተ ናይ ዕንጨቲ ማሓወራት ተገርዎ ከምዝደርቕ ብምግባር፡ ነታ ዝሞተት ብተይ/ምራኽ ብሂወታ ከምዘላ ኣምሲልካ ዝስራሕ ቐርጺ ኢዩ (ስእሊ ተመልከት)። ካልእ ዓይነት ኣሰራርሓ “ዓርሲ” ኣሎውን ኢዩ። መሰረታዊ ባህርን ኣገልግሎትን “ዓርሲታት” ሓደ ዓይነት ስለዝኾነ ግን፡ ነዛ ልዕል ኢላ ዝተገለጸት ዓይነት “ዓርሲ” ከም ኣብነት ወሲድና፡ “ዓርሲ” ብኸመይ ኣብ ኣገልግሎት ሕብረተ-ሰብ ከምዝውዕል እስከ ንርኣ። እቲ “ዓርሲ” ነታ ሓራስ ላም፡ እታ ዝመተት ብተያ/ምራኻ ብሂወታ ዘላ መሲሉ ኢዩ ዝራኣያ። ስለዝኾነ፡ ነቲ “ዓርሲ” ኣብ ቐድሚኡ እታ ላም ተቐምጦም፡ እታ ላም ካኣ ነታ “ዓርሲ” ልክዕ እታ ብተያ/ምራኻ ብሂወታ

ከምዘላ ዓይነት ገይራ ኢያ ትልሕሳ። እዚ ካኣ፡ ነቲ ናይ ኣደን ምራኽን ስነ-ልቦናዊ ምትእስሳር ከምዘየቐርጽ ብምግባር፡ ነቶም ጸባ ዘፍርዩ ውሽጣዊ ህዋስት(Milk Glands) ናይታ ላም ትጉሃት ኮይኖም ከምዝቐጽሉን፡ እታ ሓራስ ላም ካኣ ከነጸፈት ንኣዋርሕ ወይውን ንዓመታት ጸባ ከምትሕለብን የኸእል። ነቲ “ዓርሲ” ኣብ ቐድሚኡ ኣቐሚጥካላ ክትልሕሳ ምስጀመረት፡ ብተያ/ምራኻ ተጥቡ ዘላ ስለዝመሰላ፡ ጸባ ተውርድሞ፡ ሓላባይ ካኣ ጸብኡ ይሓልብ። ብኸምዚ ዓይነት ኣገባብ፡ እታ ላም ልክዕ ከምተን ኣብታየን/ምራኽተን ዘይመተኣን ካለአት ሓራሳት፡ ንግሆን ምሽትን ትሕለብ። እዚ፡ ብቐዳምት ወለድና ዝተማህዘ ኣገዳሲ ስነ-ልቦናዊ ጥበብ ኢዩ። ኣብዚ ጊዜ እዚ እንተዝኸውን ነይሩ፡ ብስነ-ልቦና (Psychology)ናይ ዶክተራት ዲግሪ (Ph.D.)ማዓርግ ዘውህብ ምህዞ ምኾነ። እዚ ካኣ፡ ኣብ ባህልና፡ ዝተሰገደ ዑቕር መቐላዊ ፍልጠት (Endegeous Knowledge) ከምዘሎ ኢዩ ዝሕብረናሉም፡ ሃዩ ዳኣ ሃሰስ ንበሎን ንዓቕቦን። ሕጂ፡ ናብቲ ነዚ ጉዳይ “ዓርሲ” ክልዕል ዘገደደኒ ዛዕባ ከምለስ እስኪ ኣፍቅዱለይ።

መቐስ፡ እዚ ኤርትራ ንዝሓለፉ ልዕሊ 20 ዓመታት ክትከዶ ዝጸንሐትን፡ ሕጂ በጺሓቶ ዘላ ኣዝዩ ኣሻቓልን ተኣፋፍን ኩነታት፡ ኣሻቐልዎስ፡ ምስ ናተይ ኢዮም ዝብሎም ሰባት ዘይዘራረብ ኤርትራዊ ዜጋ እንተሉ፡ ብጣዕሚ ውሑድ ኢዩ ዝኸውን። ዋሳቶም ደገፍቲ ናይቲ ስርዓትውን ከይተረፈ፡ ኣብ ገዝአምን፡ ምስ ከምኡም ዝአመሰሉን፡ ጉጅም እንዳበሉ ነቲ ንድግፎ ኢና ዝብልዎ ስርዓት፡ ክሓምይዎ ኢዮም ዝውዕሉ። ብዝኾነ፡ ናይዞም ደገፍቲ ንጊዚኡ ኣጽኒሐ፡ ናይ ሓንቲ ለባም፡ ባዓልቲ ቤት ለባምን ኣደ ለባምትን ዝኾና ክብርቲ ኣድ ዝብለኦ ጥበብ-ሓዘል ዘረባ ክዕልለኩም። እዘን ኣደ ኣብ ዝነበራሉ ኣጋጣሚ፡ ብዛዕባ ኢሳያስን ስርዓቱን፡ ኣብ ኤርትራ ዘውረድዎ ብርሰት ዕላል ይላዓል’ም፡ ነቲ ኩሉ፡ ኢሳያስ ከመይ ገይሩ ንኤርትራን ንህዝባን ከምዘባደመ፡ ዝሞሃብ ዝነበረ መግለጺታት ብጹሞና ምስተኸታተላ፡

“እቶም ካለአት (ሚኒስተራት፣ ዓባይቲ ሰብላውን ወታዓደራውን ሓለፍቲ፣ ወ.ዘ.ተ.) ከ እንታይ ማይ ኢዶም? የለዉን ዲዮም?” ክብላ ሓተታ። “ንጎቶም ዳኣ መን ኣባይ/ላኹም ኢልዎም፡ ዝፈልጥዎ ነገር ዘይብሉም!” ዝብል ምላሽ ምስተሞህበን፡ “እም ዳኣ፡ እዚ’ቶምሲ “ዓርሲ” ኢዮም ዘይትብሉና” ብምባል ርኢቶኣን/ሓሳብን ኣፈሰሰ። እዘን ለባም ኣደ፡ “እዚ’ቶምሲ “ዓርሲ” ኢዮም” ብትብል ሓንቲ ሓረግ፡ ነቲ ንምግላጹ ዘሸግር ኩነታት ኤርትራ፡ ጽቡቕ ገይረን ክገልጽኦ ኪኣለን። ኣማን ብኣማን ካኣ ሓቀን ኢዮን። እቲይ ምንታይሲ፡ ህዝቢ ኤርትራ፡ ዘለዉ መሲልዎ፡ ኢዚ’ቶም ኣለዉና’ዶ እንዳበለ፡ “ቐዋም ክትግበር፣ መሰል ህዝቢ ክሕሎ፣ ግዱድ ዕስክርና ክከትም፣

ሰብ ብናጻ ሰራሕ ክነብር፣ ህዝቢ ብናጻ ኣብ ድላዩ ክንቀሳቐስ፣ ናይ ፖሊቲካ እሱራት ክፍትሑን ብዘይ ናይ ቤት ፍርዲ ትእዛዝ ምእሳር ክቕረጽን፣ መሰረታዊ ህዝባውያን ኣቕርቦታት ክረጋገጹ፣ መሰል ኤርትራ ኣብ ዞባናን ኣብ ዓለምን ክረጋገጹ፣ ልዕላውነት ኤርትራ ክሕሎ፣

ወ.ዘ.ተ.: ኢዩ እንዳበለ ንዝሓለፉ ካብ 20 ዓመታት ንላዕሊ ክጽበ ይጽናሕ ዳኣ'ምበር፡ ክሳብ ሕጂ ዋላ ሓንቲውን ትኹን ካብዚተን ዝተተግበረት ስለዘየላ፡ ስለዝኾነ ካላ፡ ብመንጽር ምርግጽ ራብሓታት ኤርትራን ህዝባን ከረኦ ከሎ፡ ብዝነቐጹ ቆርቦታት ፖሊቲካውን መንግስታውን ስልጣንን ሓላፍነትን ዝተሸፈኑ **“ዓርሲታት”** ኢዮም ዝብል ስያሜ ይውሕዶምምበር ኣይበዝሐምን ኢዩ።

ልዕል ኢሉ ከምዝተገለጸ፡ **“ዓርሲ”** ትርጉም ዝህልዎ፡ ነቲ **“ዓርሲ”** ሂወት ኣለዎ ኢሉ ዝሓምን ባእታ ምስዝህሉ ጥራሕ ኢዩ። እታ ላም እቲ **“ዓርሲ”** ከም ብተያ/ምራኽ ብሂወታ ዘላ ኮይኑ ስለዝሰማዓ ኢያ ጸባ ትሕለብ። ብተመሳሰሊ፡ ኣብ ፖሊቲካዊ ሂወት ሕብረተ-ሰብ'ውን፡ **“ዓርሲ”** ትርጉም ዝለብስ፡ ዝመሸመሸ ስርዓትን ዝጠፈሹ መራሕትን ምህላውም ዘይኮነስ፡ ነዚ'ቶም ከምህሉዎት ቆጶሩ፡ ቁም-ነገር ክገብሩ ይክእሉ ኢዮም ብምባል፡ ደገፍ ዝህበም ክፋል ሕብረተ-ሰብ ምስዝህሉ ጥራሕ ኢዩ።

ከምቲ እተን ለባም ኣደ ዝበለኦ፡ ኢሳያስን ላዕሊዎት ሓለፍቲ ዝባህሉ ተላኣኣኽቱን፡ ፖሊቲካዊ ሂወት ኣለዎም ክባሃል ኣይካእልን ኢዩ። ጭራሽ በስቢሶም፡ ንኤርትራን ህዝባን ራብሓ ክሰርሑ ዓቕምን ድሌትን ኣለዎም ኢልካ ትጸበዮም ኣይኮኑን ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ንልዕላውነትን ንሃገራዊ መንነትን ኤርትራ ኣብ ሓደጋ ኣሳጢሑም ዘለዉውን ኢዮም። ይኹንምበር፡ ነዚ ሓቕታት እዚ ዘይተገንዘቡ ገለገለ ኤርትራውያን፡ ንኢሳያስን ስርዓቱን ብቐጻሊ ደገፎምን ሓገዞምን ክህቡ ጸኒሖምን ኣለዉን። እቲ ዝኸፍኦ ካላ፡ ሓገዝን ደገፍን ምሃቦም ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ንኤርትራን ንህዝባን ዝሕግዙ ዘለዉ ኮይኑ ስለዝሰመዖምውን ኢዩ። ብግደ ሓቂ እንተኾይኑ ግን፡ ባ'ቶም ንሳቶም ዘቐቐልዎም ኣባትር/ሓለንግታት ኢዮም፡ ኢሳያስን ስርዓቱን ንኤርትራን ንህዝባን ክቐጥቑጡ ዝጸንሑን ዘለዉን። እቶም

ደገፍቲ፡ ነዚ ሓቂ እዚ ክእመንሉ ኣይደልዩን ኢዮም። እቲይ ምንታይሲ፡ ከምታ እታ ላም **“ዓርሲ”** ምስ ኣቐረብካላ፡ ብተያ/ምራኽ መሲልዎ ነቲ **“ዓርሲ”** እንዳ ላሓሰት ጸባ ትሕለብ። ብተመሳሰሊ፡ ኢሳያስን ስርዓቱን **“ዓርሲታት”** ምዃናም ስለዘይርድእዎም፡ ብቐጻሊ ይድግፍዎምን ይሕግዎምን። እዚ ኢዩ ካላ እቲ ጸገም። እዚ ካላ ሳይንስ ኢዩ። ከምስይ ሲ፡ ብመንጽር ምርግጽ ሃገራዊ ራብሓታት ኤርትራን ህዝባን፡ ኢሳያስን ስርዓቱን **“ዓርሲታት”** ከምዝኾኑ ክሳብ ዘይፈልጥዎም ጊዜ፡ ደገፎምን ሓገዞምን ካብ ማሃብ ክቐርጹ ኣይክእሉን ስለዝኾኑ። እዎ ዳኣ፡ እዞም ደገፍቲ ኢሳያስን ስርዓቱን ሲ ማዓስ ኢዮም እታ **“ዓርሲ”** **“ዓርሲ”** ምዃና ዝርድኡ? ብኸመይ?

ሕጂውን መልሲ ናይቲ ብኸመይ ዝብል ሕቶ፡ ልቦና ቀዳሞት ወለድና፡ ሃሰስ እንድሕር ዳኣ ኢልና ክንረኽብ ንኸእል ኢና። ቀዳሞት ወለድና፡ ነታ **“ዓርሲ”** እንዳ ላሓሰት ጸባ ክትሕለብ ዝጸንሐት ላም፡ ተሰራራ ምልኦ ክትሕዝ እንተ ደኣ ደልዮማ፡ ነታ **“ዓርሲ”** ቀዲዶም ኢዮም ዘርኢዮም። በዚ ካላ፡ እታ ብተያ/ምራኽ ከምዘየላ ትፈልጥሎም፡ እቶም ጸባ ዘመንጭዉ ህዋሳት (Milk Glands) ይዳኸሙ። እታ ላም ካላ ትነጽፍ። ድሕሪ ቁሩብ ሰሙናት፡ ስራ ተልዕል፡ ተሰራራ ካላ ምልኦ ትሕዝሎም ድሕሪ ናይ 9 ኣዋርሕ ምልኦ፡ ጥዕይቲ ብተይ/ምራኽ ትወልድ። እዞም ደገፍቲ ኢሳያስን ስርዓቱን ካላ፡ ነታ **“ዓርሲ”** ቀዲዶ ነቲ ኣብ ውሽጣ ዘሎ ዝበሰበሰን ዝጠፈሸን ፖሊቲካዊ ሂወት ኢሳያስን ተላኣኣኽቱ ላዕዎት መራሕትን ዘርእዮም ከድልዮም ኢዩ። ከምኡ እንተተገይሩ ካላ፡ ከምታ እታ ላም ጥዕይቲ ብተይ/ምራኽ እንደገና ክትወልድ ዝኻለላት፡ ኩሉ ህዝቢ ኤርትራ ብሓባር ተቃልሲ፡ ጥዕይ ስርዓትን መራሕትን ክፈጥር ይኸእል ኢዩ።

እቲ ጸብቐ ነገር ካላ፡ ሕጂ እታ **“ዓርሲ”**፡ ኢሳያስ ባዕሉ ቀዲዶዎ ኢዩ። እቶም፡ ድሕሪ ምስ ኢትዮጵያ ሰላም ገርፍ ብምባል፡ ኢሳያስ ብተደጋጋሚ ኣብ ኢትዮጵያ ብምዃና፡ ንኤርትራን ኤርትራውነትን ኣብ ዕዳጋ ዘውረዱ ዝበሎም ዘረባታትን ዝገበሮም ተግባራትን፡ ነቲ ተሸፊኑ ዝነበረ ዝመሸመሸን ዝጠፈሸን ፖሊቲካዊ ሂወቱን ፖሊቲካዊ ሂወት ተላኣኣኽቱን ኣብ ደገ ቅላዕ ብምውጻእ፡ ትኸክለኛ መንነቶም ከምዝጋለጹ ገይሮምም ኢዮም። ከም ውጻኢቱ ካላ፡ እቲ ኣብ ኢሳያስን ስርዓቱን ዝነበረ ታኣማምነት ኣብ ዝበዘሐ ክፋል ኤርትራዊ ሎም የለን ክባሃል ይካእል ኢዩ። ኣዝዮም ውሑዳት ዝኾኑ ደገፍቲ፡ ዋላ ነታ ድሮ ተቐዲዳ ዘላ **“ዓርሲ”** ምልኣስ ዝቐጽሉ ኣይክሳኡን ኢዮም። እታ ሓርስ ላም፡ ዋላ እታ **“ዓርሲ”** ተቀዲዳ እንዳ ራኣየታ ከላ፡ ቀልጢፋ ዘይትቐብጸሉ ሳሕቲ ጊዜ የጋጥምውን ኢዩ። ዘይራ ዘይራ ግን ትቐብጽ ኢዩ። እዚ'ቶም እንትኾነውን ናይ ጊዜ ሕቶ ኢዮምበር፡ ይማሃሩ ግዲ ይኾኑ። ስለዝኾነ፡ ኣብዚ ጊዜ እዚ፡ ኩሎም ደገፍትን ሳዓብትን ኢሳያስን ስርዓቱን ዝነበሩ ኤርትራውያን፡

ደገፎም ኣቐረጸም ኣብ ጎድኒ ፍትሓዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ተሰሊፎም፡ ንኤርትራን ኤርትራውነትን ንምድሓንን ንምዕቃብን ቃልሲም ከዕዘዙ ኢዩ ዝግባእ። እንተዘይኮይኑ ግን፡ መልሲ ናይቲ፡ ኣብ ኣርእስቲ ናይዚ ጽሕፍ እዚ፡ **“ዓርሲ”**፡ ብልሓት ኢሳያስ ደስ ዕንዘዘ ደገፍቱ? ብዝብል ዝተላዕለ ሕቶ፡ ኣማን ብኣማን **“ዕንዘዘ ደገፍቱ”** ኢዩ ክኸውን። ካብ ዕንዘዘ ካላ፡ ይሰውረና ማዓቱ ኢዩ ዘብል'ሞ፡ ምሕረት የውርደሎም። ከም ኣጋጣሚ፡ ከምዚ'ቶም ዓይነት ኤርትራውያን፡ እንተ ዳኣ ኣጋጢሞሙኹምውን፡ **“ምሕረት የውርደልኩም”** ኢልኩም እቲ ጸብቐ ድሌትኩም ካብ ምልጋስ ዓዲ ኣይትዋዕሉ ኢኹም። ተስፋ ብዘይምቐራጽ፡ እታ **“ዓርሲ”** **“ዓርሲ”** ምንባራን፡ ሕጂ ካላ **“ቀዳይ ሳርሲ”** ከምዝኾነትን፡ ከተረድእዎምን ክትሕብርዎምን ፈትኑ። መይ ይፈልጥ፡ ኣሰርኩም ይሰዕቡ ይኾኑ። ተቐላባይ ተስፋ ኣይቐርጹን ኢዩ። ህዝቢ ኤርትራ ካላ ከም ተቐላባይ ህዝቢ መጠን፡ ተስፋ ከይቐረጸ፡ ፍትሓዊ ቃልሲ ብዝናሃረ መልከዑ ከምዝቐጽሎ ባዓል ምሉእ ተስፋ ኢዩ። ከምዘዕወትውን ምንም ጥርጥር የብለይን። ንቐልጽም ሓፋሽ ዝግግቶ ሓይሊ የልቦን። ጥርፍፈ ጥራሕ ኢዩ ዘድልዮ። ስለዝኾነ፡ ህዝባዊ ጥራናፈ፡ ጊዜ ዘይህብ ሃገራዊ ዕምም ህዝቢ ኤርትራ ኢዮም፡ ህዝቢ ኤርትራ ተጠርኒፉ ቃልሲ ንኸዕዘዘ፡ ህዝባዊ ጸዋዒተይ ክቐርብ ይደሊ። **“ዘይተጠምረ ማእዶ፡ ፋሕ ኢሉ ይሰንዶ”** ከምዝባሃል፡ ዘይተጠርኒፈ ቃልሲ ክዕወት ኣይክእልን ኢዮም፡ ሃይ ዳኣ ንጠርኒፍ። ብኸመይን ኣብ ምንታይን ህዝቢ ይጠርኒፍ ንዝብሉ ሕቶታት መልሲ ንምርካብ፡ [ኣብዚ ጠውቑ።](#)